विद्यावारिधिः (Ph.D)

प्रवेशपरीक्षा - २०२१ निर्देशिका

राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयः, तिरुपतिः

(संसदः अधिनियमेन स्थापितः केन्द्रियविश्वविद्यालयः)

तिरुपतिः – ५१७ ५०७ आन्ध्रप्रदेशः

जालस्थानम् Website : http://nsktu.ac.in

Email- nsucet@gmail.com

विषयानुक्रमणिका

क्र.सं.	विषयः	पृ. सं.
1.	राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य संक्षिप्तपरिचयः	3
2.	विद्यावारिधिपाठ्यक्रमस्य (Ph.D. Program) संक्षिप्तपरिचयः	3
3.	विश्वविद्यालयेन विद्यावारिधिपाठ्यक्रमे प्रस्तापिताः विषयाः	4
4.	विद्यावारिधिपाठ्यक्रमे विद्यमानानि स्थानानि	4
5.	आरक्षितस्थानानि	4
6.	आरक्षितश्रेणीनां कृते प्रमाणपत्रदातारः अधिकारिणः	4
7.	विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षायाः प्रमुखदिनाङ्काः (तात्कालिकाः)	5
8.	विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षायाः कृते न्यूनतमयोग्यता (अ) शास्त्रेषु विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षार्थं योग्यता (आ) शिक्षायां विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षार्थं योग्यता	6
9.	चयनप्रक्रिया	7
10.	विद्यावारिधिपाठ्यक्रमस्य शुल्कः	7
11.	छात्रावासस्य भोजनादीनाञ्च शुल्काः	7
12.	विद्यवारिधिपाठ्यक्रमस्य अध्ययनकेन्द्रम्	7
13.	विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षा (VVET) - २०२१ दिनाङ्कः समयश्च (तात्कालिकः)	8
14.	अधितन्त्रीमाध्यमेन आवेदनार्थं निर्देशाः	8
15.	कतिचन प्रमुखाः सूचनाः	8
16.	प्रवेशपरीक्षायाः केन्द्राणि	9
17.	प्रवेशपरीक्षापद्धतिः	9
18.	प्रवेशपरीक्षार्थं निर्दिष्टावधिः	9

19.	प्रवेशपरीक्षायाम् अवधेयाः सूचनाः	9
20.	शास्त्राणां/विषयाणां प्रश्नपत्रप्रारूपम्	10
21.	शिक्षायाः प्रश्नपत्रप्रारूपम्	10
22.	मूल्याङ्कनविधिः उत्तीर्णतायै प्रतिशताङ्काश्च	10
23.	फलितांशाः	11
24.	विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षायाः पाठ्यक्रमः - 2021	11
25.	आदर्शप्रश्नाः (Links)	16

1. राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य संक्षिप्तपरिचयः -

आन्ध्रप्रदेशेषु विद्यमाने तिरुपतिः इत्याख्ये विश्वप्रसिद्धक्षेत्रे स्थितं केन्द्रियसंस्कृतविद्यापीठं भारतसर्वकारेण घटितस्य संस्कृतायोगस्य अनुशंसनानुसारं 1961 तमे वर्षे पारम्परिकसंस्कृतसाहित्यस्य आधुनिकशोधशैल्या प्रचारप्रसारार्थं तिरुपतौ संस्थापितम् । अप्रैल 1971 तमे वर्षे राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानस्य संरक्षणे एषा संस्था शिक्षामन्त्रालयस्य स्वायत्तसंस्थारूपेण प्रतिष्ठापिता । 1987 तमे वर्षे विश्वविद्यालयानुदानायोगस्य (UGC) अधिनियमानुसारम् (1956) एतत् विद्यापीठं मानितविाश्वविद्यालयत्वेन घोषितम् । अत्र प्राक्-शास्त्रितः शास्त्री, आचार्य, विशिष्टाचार्य, विद्यावारिधिपर्यन्तं शास्त्राणामध्ययनार्थं छात्रावाससहिता व्यवस्था परिकल्पिता वर्तते । शिक्षाशास्त्री, शिक्षाचार्यः, विद्यवारिधिः(शिक्षा) इत्यादीनां व्यावसायिकशिक्षाणां प्रशिक्षणम् आधुनिकशैल्या प्रदीयते ।

विद्यापीठमिदं भारतसर्वकारस्य संसदः अधिनियमेन 2020 तमात् वर्षात् राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयत्वेन प्रोन्नतम् । अस्य विश्वविद्यालयस्य पाठ्यक्रमाः सर्वेऽपि UGC, NCTE इत्याभ्यां संस्थाभ्यां द्वारा नियमानुसारं विधिवत् प्राप्तमान्यताः सन्ति । 2015 तमे वर्षे अयं विश्वविद्यालयः NAAC द्वारा "ए" श्रेण्या (द्वितीयचक्रे) मूल्याङ्कनेन मान्यता प्राप्तासीत् ।

2. विद्यावारिधिपाठ्यक्रमस्य (Ph.D Program) संक्षिप्तपरिचयः -

विद्यावारिधिपाठ्यक्रमः **UGC, M.phil/Ph.D regulations-2016** नियमानुगुणं सामान्यतः वर्षत्रयात्मकः भवति ।

विद्यावारिधौ प्रविष्टछात्रस्य षाण्मासिकपाठ्यक्रमे (**6 Months - Course Work**) औपचारिकभागग्रहणम् अनिवार्यं लिखितपरीक्षा च भविष्यति । षाणमासिकपाठ्यक्रमानन्तरं शोधकार्यार्थं शोधच्छात्रेभ्यः मार्गदर्शकाः निर्दिष्टाः भविष्यन्ति । ततः स्वीयशास्त्रे/विषये मार्गदर्शकानां निर्देशानुसारं शोधविषयस्य/समस्यायाः चयनमध्ययनञ्च भविष्यति ।

अयं शोधोपाधिः **विद्यावारिधिः(Ph.D)** इति नाम्ना वर्तते । अस्य प्रमाणपत्रम् आङ्ग्लभाषानुवादसहितं संस्कृतेन राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य दीक्षान्तसमारोहे / अन्यस्मिन् कास्मिंश्चित् समारोहे वा प्रदास्यते ।

3. विश्वविद्यालयेन विद्यावारिधिपाठ्यक्रमे प्रस्तापिताः विषयाः

विद्यावारिधिपाठ्यक्रमे अधोलिखिताः विषयाः भविष्यन्ति –

Sl.No.	Name of Subject	Sl.No.	Name of Subject
1.	साहित्यम्	8.	द्वैतवेदान्तः
2.	व्याकरणम्	9.	आगमः
3.	फलितज्योतिषम्	10.	मीमांसा*
4.	सिद्धान्तज्योतिषम्	11.	सांख्ययोगः
5.	न्यायः	12.	वेदभाष्यम्*
6.	अद्वैतवेदान्तः	13.	शाब्दबोधः (न्याय-व्याकरण-मीमांसानुसारम्)
7.	विशिष्टाद्वैतवेदान्तः	14.	शिक्षाशास्त्रम्

* **सूचना** - प्रवेशसमये इतोऽप्यधिकानि स्थानानि वर्धेरन् ।

4. विद्यावारिधिपाठ्यक्रमे विद्यमानानि स्थानानि -

विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षा - 2021 इतीयं राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य विद्यावारिधिपाठ्यक्रमे प्रवेशार्थं भवति। परीक्षासम्बद्धाः अन्याश्च सूचनाः संस्कृतभाषामाध्यमेनैव भविष्यन्ति। राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयः, तिरुपतिः इत्यत्र 2021-22 इत्यस्मिन् शैक्षिकवर्षे विविधशास्त्रेषु/विषयेषु 59 स्थानानि वर्त्तन्ते। प्रवेशसमये इतोऽप्यधिकानि स्थानानि वर्धेरन्।

5. आरक्षितस्थानानि -

भारतसर्वकारस्य नियमानुसृत्य आरक्षणव्यवस्था वर्तते, यथा -

Sl.. No.	Category	Reservation
1	अनुसूचितजातीयानाम् अभ्यर्थीनां कृते	15%
2	अनुसूचितजनजातीयानाम् अभ्यर्थीनां कृते	7.5%
3	अन्य-अप्रगतिजातीयानाम् अभ्यर्थीनां कृते (OBC) Non-creamy layer as per Central Govt. List.	27%
4	अन्यथासक्षमाणाम् / प्रज्ञाचक्षुषाम् अभ्यर्थीनां कृते (PwD)	3%
5	आर्थिकदुर्बलवर्गीयाणां कृते (EWS)	10%

6. आरक्षितश्रेणीनां प्रमाणपत्रदातारः अधिकारिणः -

i. अनुसूचितजातीयानां / जनजातीयानां / अन्याप्रगतजातीयानां / आर्थिकदुर्बलवर्गीयानां कृते - जिल्लाधीशः / उपजिल्लाधीशः (एस.डी.एम.) / तहसीलदारः / MRO / सक्षमाधिकारी।

ii. अन्यथासक्षमाणाम् / प्रज्ञाचक्षुषां कृते सर्वकारीयचिकित्सालयस्य प्रधानचिकित्साधिकारी।

(४० प्रतिशतविकलाङ्गता ततोऽधिका वा अर्हताऽधिकृता)।

7. विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षायाः प्रमुखदिनाङ्काः (तात्कालिकाः) –

क्र.सं	क्रियाकलापाः	दिनाङ्कः
1.	अधितन्त्रिमाध्यमेन आवेदनार्थं प्रारम्भदिनाङ्कः	**12.06.2021** (शनिवासरः) आरभ्य
2.	अधितन्त्रिमाध्यमेन आवेदनार्थं शुल्कपूरणार्थञ्च दिनाङ्काः (विलम्बशुल्करहितम्)	**12.06.2021** तः **12.07.2021** पर्यन्तम्
3.	अधितन्त्रिमाध्यमेन विलम्बशुल्कसहितम् आवेदनार्थं दिनाङ्काः	**13.07.2021** तः **22.07.2021** पर्यन्तम्
4.	अभ्यर्थीनाम् आवेदने संशोधनार्थं दिनाङ्काः	**23.07.2021** तः **26.07.2021** पर्यन्तम्
5.	शैक्षिकविभागेन विद्यावारिधि - आवेदनपत्राणां संशोधनार्थं दिनाङ्काः	**27.07.2021** तः 30**.07.2021** पर्यन्तम्
6.	विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षार्थम् अर्हच्छात्राणां/ प्रवेशपरीक्षामुक्तानां छात्राणां सूचीप्रकाशनस्य दिनाङ्कः	**31.07.2021**(शनिवासरः)
7.	प्रवेशपत्रस्य अवारोपणदिनाङ्कः (उद्घोषितार्हच्छात्राणाम् एव)	**05.08.2021**(गुरुवासरः) आरभ्य
8.	विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षायाः दिनाङ्कः	**11.08.2021** (बुधवासरः) (तात्कालिकम्)
9.	विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षायाः तात्कालिक - उत्तरकुञ्चिकानां प्रकाशनदिनाङ्कः	**14.08.2021** (शनिवासरः) (तात्कालिकम्)
10.	विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षायाः प्रश्नोत्तरेषु विद्यमानसन्देहाभ्यर्थनार्थम् अन्तिमदिनाङ्कः	17**.08.2021** (मङ्गलवासरः) (तात्कालिकम्)
11.	विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षायाः अन्तिम-उत्तरकुञ्चिकानां प्रकाशनदिनाङ्कः	21**.08.2021** (शनिवासरः) (तात्कालिकम्)
12.	परिणामाणाम् उद्घोषणदिनाङ्कः	**23.08.2021** (सोमवासरः) (तात्कालिकम्)
13.	विद्यावारिधिपाठ्यक्रमस्य प्रथमपरामर्शदिनाङ्कः	**27.08. 2021** (शुक्रवासरः) (तात्कालिकम्)

सूचना : आवेदनार्थं पूरितः शुल्कः केनापि कारणेन न प्रत्यर्प्यते ।

8. विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षायाः कृते न्यूनतमयोग्यता -

अ. शास्त्रेषु विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षायाः कृते न्यूनतमयोग्यता

i. विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षार्थं सर्वेऽपि आवेदिताभ्यर्थिनः आचार्ये/ एम्.ए. संस्कृते (आवेदितशास्त्रे/विषये)/ तत्समकक्षपरीक्षायां (संस्कृतभाषायाम्) विश्वविद्यालयानुदानायोगेन मान्यताप्राप्तविश्वविद्यालयात् न्यूनतमान् पञ्चपञ्चाशतं (55%) प्रतिशताङ्कान् प्राप्य उत्तीर्णाः स्युः ।

ii. अनुसूचितजातीयाः / अनुसूचितजनजातीयाः / अन्य-अप्रगतजातीयाः (OBC - Non Creamy layer) अन्यथासक्षमाः आवेदिताभ्यर्थिनः आचार्ये / एम्.ए.संस्कृते (आवेदितशास्त्रे / विषये) / तत्समकक्षपरीक्षायां (संस्कृतभाषायाम्) विश्वविद्यालयानुदानायोगेन मान्यताप्राप्तविश्वविद्यालयात् न्यूनतमान् पञ्चपञ्चाशतं (50%) प्रतिशताङ्कान् प्राप्य उत्तीर्णाः स्युः ।

iii. वैदेशिकाभ्यर्थिनः आचार्ये / एम्.ए.संस्कृते (आवेदितशास्त्रे / विषये) / तत्समकक्षपरीक्षायां (संस्कृतभाषायाम्) मान्यताप्राप्तवैदेशिकविश्वविद्यालयात् न्यूनतमान् पञ्चपञ्चाशतं (55%) प्रतिशताङ्कान् प्राप्य उत्तीर्णाः स्युः । भारतसर्वकारस्य विदेशमन्त्रालयस्य शिक्षामन्त्रालयस्य च माध्यमेन विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षायाः कृते आवेदनं कर्तुम् अर्हाः भविष्यन्ति ।

iv. विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षायां तेऽपि अभ्यर्थिनः अर्हाः भविष्यन्ति, ये स्नातकोत्तरपरीक्षां लिखितवन्तः, परं परिणामं न प्राप्तवन्तः (PG pursuing candidates) । ते अभ्यर्थिनः विद्यावारिधिपाठ्यक्रमे पञ्जीकरणात् पूर्वं पूर्वनिर्धारितयोग्यतानुरूपम् अङ्कपत्राधिकम् अवश्यमेव समर्पयेयुः ।

v. ये अर्हच्छात्राः विश्वविद्यालयानुदानायोगेन सञ्चालितायां **नेट / स्लेट् / सेट्** (आवेदितशास्त्रे / विषये) इत्युपाधिं प्राप्तवन्तः अथवा **विशिष्टाचार्यपरीक्षायाम्** (आवेदितशास्त्रे / विषये) उत्तीर्णाः सन्ति ते अभ्यर्थिनः विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षायाः मुक्ताः भविष्यन्ति । परं ते अपि अवश्यं विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षायाः आवेदनं कुर्युः शुल्कः पूरयेयुः च ।

आ. शिक्षाशास्त्रे विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षायाः कृते न्यूनतमयोग्यता -

i. ये शिक्षाशास्त्रविषये आवेदनं कर्तुमभिलषन्ति ते शिक्षाचार्य (M.Ed) परीक्षायाम् अथवा आचार्ये / एम्.ए. संस्कृते तत्समकक्षपरीक्षायां (संस्कृतभाषायाम्)/ M.Ed विश्वविद्यालयानुदानायोगेन मान्यताप्राप्तविश्वविद्यालयात् न्यूनतमान् पञ्चपञ्चाशतं (55%) प्रतिशताङ्कान् प्राप्य उत्तीर्णाः स्युः, तेन सह स्नातकोत्तरस्तरे शिक्षायां (PG Degree in Education) पञ्चपञ्चाशतं (55%) प्रतिशताङ्कान् प्राप्य उत्तीर्णाः स्युः ।

ii. अनुसूचितजातीयाः / अनुसूचितजनजातीयाः / अन्य-अप्रगतजातीयाः (OBC - Non Creamy layer) अन्यथासक्षमाः आवेदिताभ्यर्थिनः शिक्षाचार्ये (M.Ed परीक्षायाम् अथवा आचार्ये / एम्.ए. संस्कृते तत्समकक्षपरीक्षायां (संस्कृतभाषायाम्)/ M.Ed विश्वविद्यालयानुदानायोगेन मान्यताप्राप्तविश्वविद्यालयात् न्यूनतमान् पञ्चपञ्चाशतं (50%) प्रतिशताङ्कान् प्राप्य उत्तीर्णाः स्युः, तेन सह स्नातकोत्तरस्तरे शिक्षायां (PG Degree in Education) पञ्चपञ्चाशतं (50%) प्रतिशताङ्कान् प्राप्य उत्तीर्णाः स्युः ।

iii. वैदेशिकाभ्यर्थिनः शिक्षाचार्ये (M.Ed) परीक्षायाम् अथवा आचार्ये / एम्.ए. संस्कृते तत्समकक्षपरीक्षायां (संस्कृतभाषायाम्)/ M.Ed कस्माचिदपि मान्यताप्राप्तवैदेशिकविश्वविद्यालयात् न्यूनतमान् पञ्चपञ्चाशतं (55%) प्रतिशताङ्कान् प्राप्य उत्तीर्णाः स्युः, तेन सह स्नातकोत्तरस्तरे शिक्षायां (PG Degree in Education) पञ्चपञ्चाशतं (55%) प्रतिशताङ्कान् प्राप्य उत्तीर्णाः स्युः । भारतसर्वकारस्य

विदेशमन्त्रालयस्य शिक्षामन्त्रालयस्य च माध्यमेन विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षायाः कृते आवेदनं कर्तुम् अर्हाः भविष्यन्ति।

iv. विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षायां तेऽपि अभ्यर्थिनः अर्हाः भविष्यन्ति, ये शिक्षाचार्यपरीक्षाम् अथवा शिक्षायाम् एम्.ए., आचार्य/एम्.ए. संस्कृतम्/ M.Ed परीक्षां लिखितवन्तः, किन्तु परिणामं न प्राप्तवन्तः । परं तादृशाः अभ्यर्थिनः विद्यावारिधिपाठ्यक्रमे पञ्जीकरणात् पूर्वं पूर्वनिर्धारितयोग्यतानुरूपम् अङ्कपत्रम् अवश्यमेव समर्पयेयुः ।

v. ये अर्हच्छात्राः विश्वविद्यालयानुदानायोगेन सञ्चालितायां **नेट/स्लेट्/सेट्** (शिक्षाशास्त्रे) इत्युपाधिं प्राप्तवन्तः अथवा **शिक्षाशास्त्रे विशिष्टाचार्यकक्षायां** उत्तीर्णाः सन्ति, ते विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षायाः मुक्ताः भविष्यन्ति। परं ते अपि अवश्यं विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षायाः आवेदनं कुर्युः शुल्कं पूरयेयुः च।

सूचनाः -

- **विशिष्टाचार्यकक्ष्यायाम् अधीयानाः छात्राः विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षातः मुक्ताः न भविष्यन्ति।**
- विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षायाः आवेदनानि राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य शैक्षिकानुभागेन परिशील्यन्ते । ततः परं अर्हच्छात्राणां सूची निर्मीयते, सूच्यां ये अर्हच्छात्राः भविष्यन्ति ते एव छात्राः प्रवेशपरीक्षां दातुमर्हन्ति। तेन सह परीक्षामुक्तानां छात्राणां च सूची प्रकाश्यते। समालोचनान्तरम् अनर्हच्छात्रैः पूरितः प्रवेशशुल्कः केनापि कारणेन न प्रत्यर्प्यते।

9. चयनप्रक्रिया -

राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयः, तिरुपतिः वरीयताक्रमेण विद्यावारिधिपाठ्यक्रमे प्रवेशं प्रदास्यति । **विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षा केवलम् अर्हतानिमित्तमेव भविष्यति न तु विद्यावारिधिपाठ्यक्रमे प्रवेशाय।**

प्रवेशपरीक्षायाः परिणामोद्घोषणानन्तरं विभागशः (शास्त्रम्/विषयः) प्रवेशपरीक्षायाम् उत्तीर्णच्छात्रान् प्रवेशपरीक्षायाः मुक्तच्छात्रान् च संयोज्य एका एव सूची निर्मास्यते।

उपरिनिर्दिष्टाः (प्रवेशपरीक्षायाम् उत्तीर्णाः मुक्ताश्च) सर्वेऽपि छात्राः विद्यावारिधिपाठ्यक्रमे प्रवेशार्थं विभागानुसन्धानसमितेः (DRC) सूचनानुगुणम् उपस्थिताः भवेयुः । विभागानुसन्धानसमितिः (DRC) राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य नियमावल्यनुगुणं मानकानुगुणं च श्रेणीनां (rank) निर्माणं कृत्वा वरीयताक्रमेण विद्यावारिधिपाठ्यक्रमे प्रवेशार्थं सूचीं निर्माय विश्वविद्यालयस्य जालस्थाने (website) आरोपयिष्यति।

10. विद्यावारिधिपाठ्यक्रमशुल्कः - 3500/- प्रतिवर्षम्

11. छात्रावास-भोजनादीनाञ्च शुल्कः

विद्यावारिधिपाठ्यक्रमे प्रविष्टच्छात्राणां कृते छात्रावासादिव्यवस्था परिकल्प्यते। छात्रावासस्य भोजनस्य च शुल्कः पृथग्रूपेण शोधार्थिना एव प्रदेयः।

12. विद्यावारिधिपाठ्यक्रमस्य अध्ययनकेन्द्रम् -

राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयः तिरुपतिः

राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयः, तिरुपतिः (आन्ध्रप्रदेशः) – 517507 जनपदम् – चित्तूर (आ.प्र)	समायोजकः, प्रवेशपरीक्षा - 9494480515 सङ्कायप्रमुखः, शिक्षासङ्काय- 0877-2288886 वैद्युतीयपत्रसङ्केतः – **nsucet@gmail.com**

13. विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षा (VVET) - २०२१ दिनाङ्कः समयश्च (तात्कालिकः) -

राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयः, तिरुपतिः **2021 तमवर्षस्य अगष्टमासस्य 11** दिनाङ्के मध्याह्ने **02.30 तः 04.00** पर्यन्तं देशस्य विविधकेन्द्रेषु विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षां चालयिष्यति । अर्हच्छात्राः अधितन्त्रिमाध्यमेन (Online) निर्दिष्टदिनाङ्कात् पूर्वम् आवेदनं कुर्युः । आवेदानार्थं विश्वविद्यालयस्य जालपुटं परिशीलयत - **http://nsktu.ac.in**

14. अधितन्त्रिमाध्यमेन आवेदनार्थं निर्देशाः –

1. अस्यां प्रवेशपरीक्षाविषयिकाः आवश्यकसूचनाः सङ्कलिताः ।
2. एषा निर्देशिका ध्यानेन पठनीया ।
3. अधितन्त्रि - आवेदनं ध्यानेन पूरणीयम् ।
4. अधितन्त्रि - आवेदने पूरितानां तथ्यानां सत्यापनं परीक्षासमये प्रवेशसमये च भविष्यति ।
5. कस्यचित् तथ्यस्य असत्यत्वे प्रमाणिते सति, यथानियमं न्यायिकदण्डः, परीक्षायाः निष्कासनम् / प्रवेशनिरस्तीकरणम् इत्यादिकं यथायोग्यं प्रकल्पयिष्यते ।
6. अधितन्त्रि-आवेदने छायाचित्रं स्पष्टं नवीनतमं च स्यात् । परीक्षासमये प्रवेशसमये वा यदि छायाचित्रस्य मेलनं न भविष्यति तर्हि परीक्षायाः निष्कासनं / प्रवेशनिरस्तीकरणं यथानियमं न्यायिकदण्डव्यवस्था अपि करिष्यते।
7. **अभ्यर्थिना प्रदत्ता चलदूरवाणीसंख्या प्रवेशप्रक्रियासमाप्तिपर्यन्तं स्थापनीया, यतः प्रवेशपरीक्षासम्बन्धिन्यः सर्वाः सूचनाः प्रदत्तायाः चलदूरवाणीसंख्यायाः कृते एव प्रेष्यन्ते ।**
8. केवलमर्हप्रार्थिभिः प्रवेशपरीक्षायां सम्मिलितैर्भाव्यम् । यदि कश्चिद् पूर्वनिर्धारितशैक्षिकयोग्यतायाः अभावे (appearing candidates) अपि प्रवेशपरीक्षायाम् उत्तीर्णश्चेत् विद्यावारिधिपाठ्यक्रमप्रवेश सन्दर्भे सः अभ्यर्थी पूर्वनिर्धारितयोग्यताप्रमाणपत्रम् अनिवार्यरूपेण प्रदर्शयेत्। अन्यथा तस्य प्रवेशः निरस्तः भविष्यति।
9. राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयेन विद्यावारिधिपाठ्यक्रमे निर्धारितसंख्यानुसारं योग्यताक्रमानुसारेण एव प्रवेशः प्रकल्पयिष्यते ।
10. प्रवेशार्हतापरिशीलनम् आरक्षणादीनां निश्चयश्च, एतत्सर्वं UGC नियमानुगुणं राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य अधीनं वर्तते ।
11. प्रवेशविषये राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य कुलपतेः निर्णय एव अन्तिमः ।
12. विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षायाः प्रवेशसमये परीक्षाप्रकोष्ठे प्रवेशपत्रं विना प्रवेशः न भविष्यति ।
13. न्यायिकविषयेषु अमरावती (आन्ध्रप्रदेशः) उच्चन्यायालयस्य एव क्षेत्राधिकारः भविष्यति ।

15. कतिचन प्रमुखाः सूचनाः -

अभ्यर्थिना विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षायाः आवेदनम् अधितन्त्रिमाध्यमेन राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य जालस्थानकतः एव (website - **http://nsktu.ac.in**) करणीयम् ।

विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षायां सफलच्छात्राणाम् एव वरीयतानुसारेण आरक्षणानुगुणं विद्यावारिधिपाठ्यक्रमे प्रवेशः भविष्यति ।

राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य विद्यावारिधिपाठ्यक्रमप्रवेशसमये विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षायाः (२०२१) मूलप्रवेशपत्रं (Original Admit Card) **समर्पणीयम् ।**

16. प्रवेशपरीक्षायाः केन्द्राणि -

परीक्षाकेन्द्रनिर्धारणं छात्रप्रदत्तसूचनानुसारमेव भविष्यति । अतः छात्रः सावधानतया परीक्षाकेन्द्रस्य चयनं कुर्यात् । केन्द्रनिर्धारणानन्तरं किमपि परिवर्तनं न भविष्यति । निर्धारितकेन्द्रे एव परीक्षा लेखनीया ।

क्र.सं.	परीक्षाकेन्द्राणि	क्र.सं.	परीक्षाकेन्द्राणि
1.	Tirupati	11.	Bargarh
2.	Vijayawada	12.	Balasore
3.	Visakhapatnam	13.	Kolkata
4.	Hyderabad	14.	Nagpur
5.	Chennai	15.	Bhopal
6.	Bengaluru	16.	Varanasi
7.	Thrissur	17.	Patna
8.	Bhubaneswar	18.	Delhi
9.	Cuttack	19.	Jaipur
10.	Sambalpur	20.	Guwahati

प्रवेशपरीक्षकेन्द्रनिर्धारणं अभ्यर्थिना प्रदत्तसूचनानुसारमेव भविष्यति । अतः अभ्यर्थी सावधानतया परीक्षाकेन्द्रस्य चयनं कुर्यात् । प्रवेशपरीक्षायाः केन्द्रनिर्धारणानन्तरम् अभ्यर्थी तत् केन्द्रं परिवर्तयितुं न शक्नोति । निर्धारितकेन्द्रे एव परीक्षा प्रदेया । **एकस्मिन् केन्द्रे न्यूनातिन्यूनं 25 अभ्यर्थिनः भवेयुः । यदि अभ्यर्थीनां संख्या पञ्चविंशतेः (25) अपेक्षया न्यूना स्यात् तर्हि विश्वविद्यालयेन तत्समीपस्थं केन्द्रं प्रवेशपरीक्षार्थं प्रदीयते ।**

17. प्रवेशपरीक्षापद्धतिः

सङ्गणकाधारितपरीक्षा **(Computer Based Test - CBT)** : नाम अभ्यर्थी सङ्गणकयन्त्रस्य पुरतः उपविशति । सङ्गणकयन्त्रे प्रश्नाः प्रदर्शिताः भविष्यन्ति ततः Keyboard or mouse साहाय्येन समीचीनम् उत्तरं देयम् । सर्वेऽपि प्रश्नाः संस्कृतमाध्यमेन एव भविष्यन्ति। अभ्यर्थिना सपदि एकमेव प्रश्नं तत्सम्बद्धं विकल्पचतुष्टयं च द्रष्टु प्रभवति ।

18. प्रवेशपरीक्षार्थं निर्दिष्टावधिः

विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षायाः अवधिः **सार्धैकघण्टा (1½ hrs.) (90.निमेषाः)** एव ।

19. प्रवेशपरीक्षायाम् अवधेयाः सूचनाः

- विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षायाः प्रवेशसमये परीक्षाप्रकोष्ठे प्रवेशपत्रं विना प्रवेशः न भविष्यति ।
- विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षायाम् अवैधसाधनानि अवलम्बयन् उत्तराणि प्रदातुम् अन्यतः साहाय्यं प्राप्नुवन् अनुशासनहीनतां वा प्रदर्शयन् परीक्षार्थी केन्द्राध्यक्षेण सद्यः परीक्षाया बहिष्करिष्यते यथाविधि दण्डनं वा करिष्यते ।
- छायाचित्रेण सह वैषम्ये सति, सन्देहे जाते, परीक्षातः निलम्बनम्/ प्रवेशात् निलम्बनम् / विधिवत् दण्डनं वा करिष्यते। तदर्थं छात्रः स्वयम् उत्तरदायी भविष्यति।
- परीक्षाभवने गणकयन्त्रं, चलदूरवाणी, स्मार्ट घटी इत्यादिकं सर्वथा वर्जितम्।
- सर्वेऽपि अभ्यर्थिभिः Covid-19 सूचनाः अवश्यमेव पालनीयाः।

20. शास्त्राणां/विषयाणां प्रश्नपत्रप्रारूपम् –

एकाङ्कीया: बहुविकल्पात्मका: शतं प्रश्ना: भागद्वये विभक्ता: भविष्यन्ति । तद्यथा -

भागा:	विषय:	प्रश्ना:	अङ्का:
A	अनुसन्धानपद्धति:	50	50
B	सम्बद्धशास्त्रम्/विषय:	50	50
योग:		**100**	**100**

21. शिक्षाशास्त्रस्य प्रश्नपत्रप्रारूपम् –

एकाङ्कीया: बहुविकल्पात्मका: शतं प्रश्ना: भागद्वये विभक्ता: भविष्यन्ति । तद्यथा -

भागा:	विषय:	प्रश्ना:	अङ्का:
A	शिक्षानुसन्धानपद्धति:	**50**	**50**
B	शिक्षाशास्त्रम्	**50**	**50**
योग:		**100**	**100**

22. मूल्याङ्कनविधि:उत्तीर्णतायै प्रतिशताङ्काश्च -

- सङ्गणाकाधारितं मूल्याङ्कनं भविष्यति।
- आहत्य 50% पञ्चाशतप्रतिशतात्मक – प्राप्ताङ्का: छात्रा: एव प्रवेशपरीक्षायाम् उत्तीर्णा: इति विश्वविद्यालयेन उद्घोष्यते ।

सूचना: -

- विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षायाम् उत्तीर्णानां सर्वेषां छात्राणां विद्यावारिधिपाठ्यक्रमे स्थानप्राप्त्यधिकार: नैव भविष्यति । अत: तदर्थम् आक्षेपा: नैव करणीया: ।
- विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षा केवलम् अर्हताप्राप्त्यर्थमेव भविष्यति, न तु विद्यावारिधिपाठ्यक्रमे प्रवेशाय ।
- विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षायां सफलच्छात्राणाम् एव वरीयतानुसारम् आरक्षणानुगुणं च विश्वविद्यालयस्य नियमावल्यानुगुणं विद्यावारिधिपाठ्यक्रमे प्रवेश: भविष्यति ।

23. फलितांशाः -

i. विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षायाः परिणामस्य वरीयतानुक्रमेण सूची विश्वविद्यालयस्य जालपुटे आरोप्यते।

ii. राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयः स्वप्रवेशनीतिमनुसृत्य प्रवेशं कल्पयिष्यति।

24. विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षायाः पाठ्यक्रमः - २०२१

Section A - अनुसन्धानपद्धतिः (Common for All Shastras)

Number of MCQ 50 **Max. Marks - 50**

I. अनुसन्धान (Research) पदव्याख्यानम्

1) Research पदेनसमानार्थकानाम् "अनुसन्धानम्", "गवेषणम्", "संशोधनम्", "परिशोधनम्"
2) संस्कृतवाङ्मयेअनुसन्धानस्यप्राचीनता, उदाहरणानि च।
3) संस्कृतवाङ्मयेअनुसन्धानस्यआवश्यकतातत्प्रयोजनञ्च।

II. अनुसन्धानस्यस्वरूपम्, सीमा च

1. अनुसन्धानस्यस्वरूपम्। 2. अनुसन्धानसोपानानि।

3. संस्कृतवाङ्मयेअनुसन्धानस्यसीमा।

अ) वैदिक-लौकिक-दर्शनवाङ्मयम्। इ) मातृकाभ्यःपाठसमीक्षात्मकसम्पादनम्।

आ) ग्रन्थानांसमीक्षात्मकमध्ययनम्। ई) संस्कृतविदुषांव्यक्तित्वंकृतित्वञ्च।

III. अनुसन्धानविषयचयनेअवधेयाःअंशाः

1) अ) अभिरुचिः आ) योग्यता इ) विषयस्यप्राधान्यम् ई) सामग्रीणामुपलब्धिः

उ) स्पष्टत्वम् ऊ) अध्ययनयोग्यत्वम् ऋ) समाधानयोग्यत्वम्इत्यादयः।

2) अनुसन्धानविषयचयनप्रक्रिया।

IV. a) सामग्रीसङ्कलनम्, तत्स्रोतांसि

1) प्राथमिकस्रोतांसि – मूलग्रन्थाः, व्याख्याः, पुरातत्त्वाधारः, शिलाशासनानि, शासकीयानिअभिलेखानि च।
2) आनुषङ्गिकस्रोतांसि – साहित्येतिहासः, ग्रन्थसूची, शोधपत्रिकाः, कोशाः, लेखनानि च।
3) आधुनिकोपकरणानि – अन्तर्जालम्, जालस्थानानि, ई-शोधपत्रिकाः, ई-कोशाः।
4) ग्रन्थालयः, ग्रन्थालयप्राप्यप्रयोजनानि।

b) सम्बद्धसाहित्यस्यअध्ययनम्

V. अनुसन्धानप्रकाराः

1) सर्वेक्षणम्। 2) शास्त्रीयम्। 3) तुलनात्मकम्।

4) समस्यामूलकम्। 5) क्षेत्रीयम्। 6) विमर्शात्मकम्अध्ययनम्।

7) वर्णनात्मकंव्याख्यानात्मकञ्चअध्ययनम्।

VI. a) भारतेविद्यमानाःप्रसिद्धाःप्राच्यपरिशोधनसंस्थाः(Oriental Research Institutes) **तासांकार्यप्रणाली च।**

b) राष्ट्रियपाण्डुलिपिमिशन(National Manuscript Mission)

Section B - Concerned Shastra / Subject 50 -Marks

क्रम.सं	शास्त्राणि/विषयाः	प्रवेशपरीक्षायाः पाठ्यक्रमाः
1.	सांख्ययोगः	सांख्यकारिका – ईश्वरकृष्णः, योगसूत्राणि - पतञ्जलिः
2.	मीमांसा	अर्थसंग्रहः , न्यायप्रकाशः
3.	न्यायः	न्यायसिद्धान्तमुक्तावलिः - प्रत्यक्षानुमानशब्दखण्डाः
4.	आगमः	पाद्मसंहिता (ज्ञानपादःएवं योगपादः)
5.	अद्वैतवेदान्तः	सिद्धान्तलेशसंग्रहः - अप्पयदीक्षितेन्द्रः
6.	व्याकरणम्	परिभाषेन्दुशेखरः - 1-20 परिभाषाः, महाभाष्यम् – पष्पशाह्निकम्
7.	वेदभाष्यम्	निरुक्तम् (सप्तमोध्यायः), ऋग्वेदभाष्यभूमिका- (सायणाचार्यकृतम्)
8.	द्वैतवेदान्तः	विष्णुतत्त्वविनिर्णयः – वेदापौरुषेयत्वसमर्थनपर्यन्तम्
9.	साहित्यम्	काव्यप्रकाशःआदितःषडुल्लासाः दशरूपकम्- प्रथमद्वितीयतृतीयप्रकाशा एव
10.	शाब्दबोधः	न्यायसिद्धान्तमुक्तावली- शब्दखण्डः परमलघुमंजूषा - शक्ति-लक्षणा-व्यंजना-धात्वर्थ-नामार्थप्रकरणानि
11.	विशिष्टाद्वैतवेदान्तः	श्रीवेदान्तदेशिकविरचितन्यायसिद्धञ्जनेजीवेश्वरपरिच्छेदौ
12.	फलितज्योतिषम्	बृहद्जातकम् – (प्रथमाध्यायात्दशमाध्यायपर्यन्तम्)
13.	सिद्धान्तजोतिषम्	सूर्यसिद्धान्तःप्रथमाध्यायात्तृतीयाध्यायपर्यन्तम् (मध्यमाधिकारः, स्पष्टाधिकारः, त्रिप्रश्नाधिकारः)

Section – A : Educational Research Methodology (For Education)

Number of MCQ 50 **Max. Marks - 50**

1. **अनुसन्धानपद्धतयः – ऐतिहासिकविधिः, वर्णनात्मकविधयः, प्रयोगात्मकविधिः**
2. **सम्बद्धसाहित्याध्यायनस्यमहत्त्वम्, उपयोगिता, लाभाः**
3. **न्यादर्शचयनप्रविधयः**

   a) सामान्ययादृच्छिकन्यादर्शः c) स्तरीकृतयादृच्छिकन्यादर्शः

   b) क्रमबद्धयादृच्छिकन्यादर्शः d) सोद्देश्ययादृच्छिकन्यादर्शः
4. **अनुसन्धानोपकरणानि**

   a) प्रश्नावलिः c) अभिवृत्तिमापनी

   b) साक्षात्कारः d) मनोवैज्ञानिकपरीक्षणानि
5. **शिक्षायाम्अनुसन्धानक्षेत्राणि**

   a) भाषाशिक्षणक्षेत्रम् c) छात्रसमस्याः

   b) अध्यापकसमस्याः d) अध्यापकशिक्षासमस्याः

विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षा – 2021 (शिक्षाशास्त्रम् - पाठ्यक्रमः)

Section – B

I. शिक्षादर्शनं समाजशास्त्रञ्च

1. शिक्षादर्शनम्, शिक्षायाःप्रकाराःकार्याणि च
2. शिक्षायाःउद्देश्येषु आदर्शेषु पाठ्यचर्यायां गुरुशिष्यसम्बन्धेषु दार्शनिक विचारधारायाःप्रभावः।
3. आदर्शवादः, प्रकृतिवादः, यथार्थवादः, व्यवहारवादः च
4. मूल्यप्रकाराः –व्यक्तिगत,सामाजिक, आध्यात्मिकमूल्यानि च।
5. समाजिकीकरणस्य अभिकरणानि (कुटुम्बम्, विद्यालयः, समवयस्कगणः)

II. शिक्षामनोविज्ञानम्

1. अधिगमः
2. बुद्धिः
3. व्यक्तित्वम्
4. स्मृतिः
5. अभिवृत्तिः

III. भारतीयशिक्षायाःइतिहासःसमस्याश्च

1. संविधानेशिक्षासम्बद्धाःधाराः (Articles)
2. स्वातन्त्र्योत्तरकालीनशिक्षायोगाः
3. राष्ट्रियशिक्षानीतिः 1986, कार्ययोजना 1992
4. राष्ट्रियशिक्षानीतिः - 2020
5. UGC, NCERT, NCTE, NAAC. एतासां संस्थानां सामान्यपरिचयः

IV. संस्कृतशिक्षणम् – शास्त्रशिक्षणम् (साहित्यं व्याकरणं च)

1. संस्कृतशिक्षणविधयः
2. भाषाकौशलानि
3. दृश्यश्रव्योपकरणानि

4. साहित्यशिक्षणविधयः- टीकाविधिः, कथाकथनविधिः

5. व्याकरणशिक्षणविधयः - सूत्रविधिः, भाष्यविधिः, परियोजनाविधिः

V. शैक्षिकतन्त्रज्ञानम्

1. अध्यापनस्तराः- स्मृतिस्तरः, अवबोधस्तरः, स्वतन्त्रस्तरः

2. भाषाप्रयोगशाला, अभिक्रमिताधिगमः, सूक्ष्मशिक्षणं च

3. विविधप्रकारक – प्रक्षेपक – अप्रक्षेपक – साधनानितेषाम् उपयोगश्च

4. सम्प्रेषणम्- प्रकाराः

5. सङ्गणकसहकृताधिगमः (CAL), सङ्गणकसहकृतानुदेशनम्

25. आदर्शप्रश्नाः -

अधः प्रदत्तं Link उपयुज्य आदर्शप्रश्नान् द्रष्टुम् शक्नुवन्ति ।

https://drive.google.com/drive/folders/1tG27QGR7z2nU3s8I8pOUftuQZHYB3IOR?usp=sharing

*****